

Iz Savske doline. Lepa hvala slavnim šolskim vradnjam za lepe šolske berila! *) Zdaj smo dobili, kar smo že davno želeli: knjige, ki niso samo za otroke mikavne in podučne, temuč se priležejo vsakemu, kdor jih bere, in se smejo vsaki hiši kot domače berilo priporočevati. Čist in preblag duh dije iz vseh berilnih spisov. Koliko morejo te berila slovenski mladosti do prave omike pripomoči, se ne more izrajtati. Bog daj, da bi jih vsi učitelji in učenci prav rabili, to je, s tem namenom, kakor so sestavljene in spisane! — Se vé, da se ne manjka tudi takih, kateri razsajajo zoper čisto slovenske berila, in vedno godejo, da hočejo imeti nemški jezik. Naj ga imajo, kjer jim ga je treba, — saj imamo tudi nemške izvrstne berila, ktere so nalašč za naše šole sestavljene, in se tedaj tudi nemščini ne dela krivica. Toda takim sitnežem še to ni dosti; oni hočejo, da bi bila vsaka šola še po starem kopitu, to je, da bi se še vedno „poštabiralo“, po nemško molilo i. t. d. Takim ljudem ni tedaj mar za izrejo otrok, pa tudi ne za to, da bi se otroci učili po naravni in djanski poti, — temuč hočejo, da bi se le spolnovala njih stara, hudo vkoreninjena terma. Ker se pa splošna šola ne more vklanjati vsakemu posamežu, in ker se tudi takih ne manjka, kateri za denar vse storé, kar kdo hoče, — si iščejo ti posamežni na svojo škodo in na škodo svojih otrok privatnih učencikov. Bog daj norcom pamet!

Zraven naj še povem, da nam je ptuja kultura zanesla mnogo krinolin že med naše kmečke dekleta. Ako srečaš krinolinko, ki se ji na široki cesti skoro ogniti ne moreš, pa pogledaš, od kod da pride, boš vidil, da je domá iz bajte, ki ima s slamo zamašene okna. To je „Fortschritt“ po mislih tistih, ki se imenujejo „Gebildete“. O uboga slovenska mladost, ako boš stopala za tako kulturo! —

Iz Ipave. 3. dec. pret. l. se je tukaj novo šolsko poslopje po slovesnem cerkvenem blagoslovljenji izročilo namenu, ktereга nam znad velikih vrat naznanuje napis v zlatih čerkah: „Veri in omiki“. To lepo slovesnost sta povišala visoko čast. in mil. generalvikar in stolni prošt ljubljanski g. Anton Kos in visoko čast. g. kanonik J. Zavašnik, c. k. vikši ogleda ljudskih šol. Slava vsem, kateri so kaj pripomogli k temu lepemu delu!

Iz Predaselj. Ljubi „Tovars!“ navada je, da za novo leto eden drugemu srečo in zadovoljnost vošimo; sprejmi toraj tudi Ti od nas učiteljev serčno vošilo: Bog Te ohrani slovenskim šolam in naši mladini še mnogo let! — Nastopil si kaj čversto svoj drugi tečaj, in kakor dozda, upamo, boš tudi v prihodnje naš podpornik za poduk in kratek čas v šoli in domá. Pri tej priložnosti pa tudi ne zakrivam želje, naj bi se slovenski učitelji, kar zadeva djansko podporo, nekoliko ožeje oklenili svojega „Tovarsa“ (**).

Dragi „Tovars!“ vem, da Ti je ljubo, ako kaj zveš od novih šol iz dežele. Povem Ti tedaj, da smo pri nas 25. listopada preteč. leta novo šolo začeli. Imamo prav lepo šolsko hišo s prestorno šolsko

*) To izvrstne slovenske in nemške berila so sestavili in spisali še šolski nadzornik dr. Fr. Močnik. Bog jim daj srečo! Vredn.

**) Bog daj, da bi se zgodilo!

Vredn.

izbo, ktera bi bila pa kmali premajhna, ker je prišlo veliko veliko učencov. Vidiš, ljubi „Tovars“, zopet je v Kranjskem okrožji ena šola več! Slava bodi naši duhovski in deželski gosposki, posebno pa našemu verlemu gosp. fajmoštru in tudi vsem farmanom, kateri so oplešali svoje selo s tako lepo novo šolo! Pri vsaki reči je začetek imeniten, posebno pa pri šoli. Zatoraj so naš gosp. fajmošter, ko so šolo oznanili, staršem na serce govorili, naj svoje otroke za šolo pripravijo in jih pridno v šolo pošiljajo, ker je poduk in lepa izreja naj večje bogastvo, ki ga starši svojim otrokom zapustiti morejo. — Prišel je dan, ko se je šola začela. Veliki zvon je vabil v cerkev in v šolo. Od vseh strani so hiteli otroci in z njimi starši k cerkvi, kjer je bila sveta maša za srečen začetek nove šole. Po tem so šli otroci in starši v šolo. Za njimi so prišli gosp. fajmošter, ter so pričujoče blezo takole nagovorili: „Ljubi moji učenci in učenke! Danes začnemo šolo. Kar pa začnes, začni z Bogom, da se ti bo srečno stekalo. Zato smo bili zdaj v cerkvi, smo pri sv. maši pobožno molili in sv. duha na pomoč klicali. Vi, ljubi moji, pa morate tudi svoje storiti in pridno v šolo hoditi, zakaj vsaka ura v šoli je zlata in srebra vredna. Ure, dnevi in leta pa hitro minejo, in gorjé mu, kdor jih zamuja!“

Tako in enako so govorili blagi duhovni pastir in iskreni šolski prijatelj; šolarčkom pa se vidi, da so si vse te nauke globoko v serca zapisali.

Janex Sajé.

Iz Cerkljan. Namenjen sem, ako bo mogoče, izdati nekaj cerkvenih pesem z napevi. Prosim tedaj vse g. g. učitelje po deželi in druge gospode, kateri se pečajo s cerkvenim petjem, da bi mi kaj enacega blaga blagovolili poslati. Prav mi bodo vsi lični napevi, posebno pa mašne od „Pred Bogom“, od sv. obhajila i. t. d. Bratje in domoljubi! podpirajmo eden drugega, ker „združena moč je zlat obroč, ki nam stvari in brani dela naše“, kakor je rekel naš „Tovars“ v svojem prvem programu. **Z Bogom!**

Z Iga. Predragi „Tovars!“ Zdaj še le, konec Tvojega prvega tečaja sem Te spoznal in Tvojo neprecenljivost ugledal! — „Zdaj še le?“ boš rekel; „kaj nisi bral mojega oznanila že pred pretečenim letom?“ — Res je taka, in jaz Ti ne morem kej odgovoriti, temveč Te moram za odpuščanje prositi zavoljo svoje poprejšne zanemare, ter se Ti ob enem tudi zahvaljujem za vse dobre nauke in vodila, ki sem jih samo iz treh Tvojih zadnjih listov prejel. Koliko nepoznanega zaklada je gotovo še v Tvojih drugih listih, ki jih jaz do zdaj še vidil nisem! Zato bi jih rad dobil, če je še mogoče *). Res je veselo viditi in prebirati dolge verste visokočast. in čast. gospodov naročnikov, katerim se tudi jaz želim pridružiti, ker menim, da učitelj, ki Tebe ne pozná, ni pravi učitelj slovenski **), — in da le tako, če se složimo v vseh dobrih namenih, moremo kazati tudi našim protivnikom, da po slovenskem svetu se ne poje le samo: „Naprej zastava“, temuč tudi: „Naprej o mika Slave!“ —

A. Dragotin.

*) Nekaj istisov I. tečaja je še naprodaj.

Vredn.

***) Pa jih vendar lahko precej naštejemo, kateri še vedno našemu dobrosmislecemu „Tovarsu“ vrata zapirajo. —

Vred.